

Hírek a külföldi élelmiszer-minőségsszabályozás eseményeiről

1/01 Franciaország: Engedélyezték a genetikailag módosított kukorica termesztését és forgalmazását

A legfelsőbb adminisztratív törvényszék, az Államtanács (Conseil d'Etat) 2000. november 22-i döntése értelmében a francia farmerek természetik és forgalomba is hozhatják a genetikailag módosított kukoricát. A bírói testület elutasította a környezetvédő és a farmer szervezetek azon keresetét, miszerint a kormány – a svájci NOVARTIS agrokémiai csoport által kifejlesztett, a ragadozó rovaroknak genetikai módosítás útján ellenállóvá tett *Bacillus thuringiensis* (Bt) kukorica előállításának és forgalmazásának engedélyezésével – megsértette volna az adminisztratív eljárási szabályokat. Az engedélyezés időtartamát a törvényszék a kezdeti 3 évről 10 évre módosította. Az Államtanács ezen döntése mélységesen felháborította a fogyasztó- és a környezetvédő szervezeteket, valamint a farmerek egyes csoportjait, mivel ők egységes állásfoglalás kialakítását várják a kormánytól az egyre növekvő számú környezeti és élelmiszerbiztonsági veszélyekkel szemben. (World Food Regulation Review, 2001. január, 6–7. oldal)

2/01 EU: A húsból és csontból készült takarmányok ideiglenes betiltása

Az Európai Unió mezőgazdasági miniszterei 2000. december 4-én egyetértettek abban, hogy 6 hónapra betiltják a húsból és csontból készült takarmányok etetését minden háziállattal. A „kivételes körülmények között született kivételes intézkedés” célja a marhahús értékesítés gyorsan csökkenő tendenciájának megállítása, melynek háttérében a kergemarhakór által indukált fogyasztói félelmek állnak. A Bizottság által javasolt drasztikus intézkedést – bár az észak-európai országok ellenezték azt – minősített többséggel hagyta jóvá a Miniszteri Tanács. A tagállamokban ugyanis néhány hét leforgása alatt nem kevesebb, mint 60%-al esett vissza a marhahús fogyasztás azt követően, hogy Német- és Spanyolországban is észleltek BSE előfordulást. „Elismerem, hogy itt egy szuper elővigyázatossági intézkedésről van szó, amely rendkívül sok pénzbe kerül, amellet – nem szakszerűen végrehajtva – súlyos környezeti és közegészségügyi kockázatot hordoz”, jelentette ki David Byrne egészségügyi és fogyasztóvédelmi főbiztos. „De meg kell fizetnünk ezt az árat a fogyasztói bizalom visszaszerzése érdekében.” A szigorú intézkedést az utolsó pillanatban azzal enyhítették, hogy sertéssel és baromfival mégis szabad etetni csontból

előállított takarmányokat. (World Food Regulation Review, 2001. január, 4. oldal)

3/01 EU: Még bizonytalan a felállítandó Európai Élelmiszer Hivatal helye és hatásköre

A nizza-i csúcstalálkozón az EU állam- és kormányfői megállapodtak abban, hogy az Európai Élelmiszer Hivatal 2002-ben megkezdje működését; még mindig tisztázatlan azonban a jövőbeni intézmény pontos hatásköre és felállításának helyszíne. Ugyanezen a csúcstalálkozón – melynek legfontosabb témáját az Európai Unió kibővítésének előkészítése képezte – a résztvevők elutasították Gerhard Schröder német kancellár felhívását, hogy tekintettel a BSE további terjedésére, állandó jelleggel tiltsák be a hús- és csontkészítmények állati takarmányként való felhasználását. (World Food Regulation Review, 2001. január, 5–6. oldal)

4/01 London: Egészségügyi jellegű reklámállítások élelmiszereken

Az élelmiszeripar, a fogyasztóvédő csoportok, valamint a helyi hatóságok által létrehozott, független szakértőkből álló Közös Egészségügyi Reklámállítások Kezdeményezés (JHCI) 2000. december 6-án megkezdte munkáját. Az új szervezet feladata, hogy felülvizsgálja, ellenőrizze és véleményezze is az élelmiszereken, illetve azok alkotórészein feltüntetett általános egészségügyi jellegű reklámállításokat. Az élelmiszergyártók ugyanakkor dokumentumokat terjeszthetnek a JHCI elé a tervezett reklámállításuk jóváhagyása céljából. A JHCI tulajdonképpen már 1997. óta működik; kidolgozott egy gyakorlati kódexet az egészségügyi jelölésekről, melynek alkalmazása önkéntes. Alapelvei, hogy az egészségügyi reklámállításnak igaznak kell lennie, továbbá nem lehet félrevezető, túlzott vagy félreérthető. (World Food Regulation Review, 2001. január, 14. oldal)

5/01 Lengyelország: Jogharmonizáció az EU élelmiszerbiztonsági előírásokkal

A lengyel kormány átalakítja az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos egészségügyi törvényhozást, hogy az összhangban legyen az európai elvárásokkal. Ez a munka annál is inkább időszerű, mivel 2000. szeptember 26-án aláírtak egy megállapodást a Lengyelország és az EU tagállamok közötti kereskedelem liberalizálásáról. A lengyel kormány már korábban elkötelezte magát az Európai Unió élelmiszerbiztonsági előírásainak átvételére, ami az ország jövőbeni tagságának előfeltételét képezi. A keretszabályozást Lengyelországban jelenleg 2 törvény valósítja meg: az egészségügyi miniszter által

1970-ben kiadott, majd 1991-ben módosított Élelmiszer-törvény, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium 1997. évi törvénye az állatorvosi gyakorlatról. A lengyel parlament, a szejm mindkét törvény teljes felülvizsgálatát tűzte ki célul, amelyre már meg is tették az előkészületeket. A Környezetvédelmi Minisztériumban jelenleg áll kidolgozás alatt a genetikailag módosított szervezeteket szabályozó törvény, amelyet várhatóan 2001. első félévében terjesztenek a parlament elé. (World Food Regulation Review, 2001. január, 13. oldal)

6/01 USA: Szabálytervezet a hagyományos és a genetikailag módosított élelmiszerek szétválasztására

A Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) szabályozás útján kívánja elválasztani a biotechnológiai úton előállított élelmiszereket a hagyományos megfelelőiktől. Dan Glickman mezőgazdasági miniszter egy szakmai fórumon kijelentette, hogy az USDA észrevételeket vár a következő kérdések megoldásához: hogyan lehet egyértelműen azonosítani a genetikailag manipulált termékeket és biztosítani azok piacképességét, illetve – figyelembe véve a fogyasztók ezirányú elvárásait – miképpen valósítható meg azok elkülönített kezelése. A probléma jelentőségét aláhúzza, hogy nemrégiben olyan genetikailag módosított kukoricát fedeztek fel a hazai élelmiszerláncban, amelyet korábban nem engedélyeztek emberi fogyasztásra. Felmerült az a kérdés is, hogy vajon az USDÁ-nak – a határozott elkülönítés érdekében – a jelenlegi minőségi fokozatokon és szabványokon belül meg kell-e alkotnia a biotechnológiai úton előállított és a hagyományos élelmiszerek egyértelmű definícióját. Elképzelhető továbbá, hogy a jelenleg csupán a gabonafélék és az olajos magvak vizsgálatára kijelölt laboratóriumok akkreditációját a jövőben kiterjesztik más termények vizsgálatára is, amellet az USDA közvetlenül végezhetné az egyes élelmiszer-előállító vállalatok termékazonosító rendszerének felügyeletét és tanúsítását. (World Food Regulation Review, 2001. január, 15–16. oldal)

7/01 USA: Engedélyezték a gyümölcslevek ultraibolya besugárzását

Az Élelmiszer és Gyógyszer Hatóság (FDA) engedélyezte az ultraibolya besugárzás alkalmazását a gyümölcslevekben található patogének számának csökkentésére. Az engedélyezett UV sugárzást olyan alacsony nyomású higany lámpákban kell előállítani, amelyek legalább 90 %-ban 253,7 nanométeres hullámhosszon sugároznak. A gyümölcslevek kezelése egy átlátszó csőben történik. Adatok bizonyítják, hogy ez a besugárzásos kezelés hatékonyan csökkenti az alma-, narancs-, sárgarépa- és a kerti zöldséglevekben levő *Escherichia coli* 0157:H7, *Listeria monocytogenes* és

Salmonella kórokozók mennyiségét. (World Food Regulation Review, 2001. január, 17. oldal)

8/01 WHO: Világszerte új veszélyeket hordoznak az élelmiszerekben található patogének

Figyelemre méltó új jelenség a mikrobiológiai veszélyekre visszavezethető élelmiszer eredetű megbetegedések számának gyors növekedése, különösen a világ egyes részein. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) jelentése szerint például a hasmenés (diaré) – bár orvosi szempontból viszonylag könnyen kezelhető – évente 2,2 millió ember halálát okozza. A betegség legfőbb terjesztője a mikrobiológiailag szennyezett élelmiszer és ivóvíz. A Salmonella és a Campylobacter által okozott megbetegedések száma az elmúlt 20 évben erős növekedést mutat, amely részben talán a szigorúbb jelentési kötelezettségnek is betudható. A fejlődő országokban a népesség akár 30%-a is ki van téve az élelmiszer eredetű megbetegedéseknek. Igen fontos új problémaként jelentkezik a baktériumok antibiotikumokkal szembeni rezisztenciája is. A humán gyógyászatban alkalmazott antibiotikumok növekvő száma mellett utalni kell itt az állattenyésztésben széles körűen használt növekedési és egyéb hormon készítményekre. Az élelmiszer kereskedelem világméretű bővülése különösen időszerűvé teszi az élelmiszerbiztonság növelését. Jorgen Schlundt, a WHO élelmiszerbiztonsági programjainak koordinátora szerint a megoldás nem merülhet ki a szegénység felszámolásában és a fejlesztésben; a legfontosabb szerep a tudományra és a nemzetközi tapasztalatcserére hárul, hogy a veszélyek megismerése és az adatgyűjtés mellett sor kerülhessen a kockázatkezelés lehetőségeinek kimunkálására. (World Food Regulation Review, 2001. január, 19–20. oldal)

9/01 Az EU globális élelmiszerbiztonsági szabványok kidolgozását tervezi

Az Európai Uniónak megvan a lehetősége arra, hogy egy „tökéletes vagy majdnem tökéletes” élelmiszerbiztonsági rendszert hozzon létre, amely mintául szolgálhat a világ országai számára – jelentette ki Lester Crawford, a Georgetown University (USA) Élelmezés és Táplálkozás Politikai Központjának igazgatója egy 2000. novemberében megrendezett konferencián. Igen jó kezdeményezésnek tartja, hogy a Bizottság 3 éven belül – 40 millió Euro költségvetéssel és 250 alkalmazottal – létre kívánja hozni az Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatalt. Crawford szerint a tökéletes élelmiszerbiztonsági rendszernek 5 pillérre kell támaszkodnia: az első 2 elem az erős jogszabályi támogatottság és a centralizált hatósági felügyelet, amelyhez mindenképpen biztosítani kell a megfelelő pénzügyi forrásokat.

Ezt követi a jogilag szabályozott közbeszerzési és fellebbezési lehetőségek biztosítása, majd a negyedik kritikus elem a funkcionális laboratóriumok hálózatának kiépítése, ami megfelelő tudományos háttérrel biztosít a döntéshozók munkájához, különösen krízishelyzetekben. Végezetül jólképzett és intézkedési jogkörrel felruházott szakemberekre is szükség van, akik kivizsgálják a fogyasztói panaszokat. Ha az USA erre nem képes, az Európai Uniónak meglesz a lehetősége a globális élelmiszerbiztonsági szabványok kidolgozására. Az USA kormánya nem fordít elég figyelmet a kutatásokra, így a biotechnológia fejlesztésére sem. (World Food Regulation Review, 2001. január, 21–22. oldal)

10/01 Ausztrália / Új-Zéland: Betiltották 30 európai országból a marhahús behozatalát

Tovább erősödik a világban a kergemarhakórtól való félelem: Ausztrália és Új-Zéland mellett legutóbb Thaiföld is betiltotta az európai marhahús importját, mivel a kontinens számos országában észleltek BSE megbetegedést. Ausztrália és Új-Zéland rendkívül büszke arra, hogy az ő szarvasmarha-állományuk teljesen mentes a kórtól és ezáltal húskészítményeiket a világ legbiztonságosabb élelmiszerei közé sorolják. A két ország Nagy-Britanniából már 1996-ban megtiltotta a marhahúst tartalmazó élelmiszerek behozatalát, amikor felmerült a gyanú, hogy kapcsolat lehet a BSE és a Creutzfeldt–Jakob betegség (CJD) között. Ezt a tilalmat most 30 európai országra terjesztették ki. Ausztrália és Új-Zéland egyszersmind elhatározta egy új tanúsítási rendszer kifejlesztését annak garantálására, hogy a jövőben importált marhahús készítmények mentesek legyenek a BSE-től. Az Ausztrál Országos Egészségügyi és Gyógyászati Kutatások Tanácsa 2000. végén – a kormány szaktanácsadó szerveként – szakértői bizottságot hozott létre az átadható szivacsos agyosorvadás (TSE) tanulmányozására. (World Food Regulation Review, 2001. február, 3. oldal)

11/01 Japán: Szigorúan ellenőrzik az élelmiszerek eredet-megjelölését

A Mezőgazdasági, Erdészeti és Halászati Minisztérium (MAFF) kiterjedt és rendkívül szigorú ellenőrzést léptet életbe a zöldség- és gyümölcsfélék, a hal, továbbá a hús- és baromfihús készítmények eredet-megjelölésének felülvizsgálatára – jelentették be 2001. január 11-én. Egyes fogyasztóvédelmi csoportok részéről ugyanis olyan bejelentések érkeztek, miszerint a forgalmazott hazai és import termékek alig fele rendelkezik eredet megjelöléssel, de azok nagy része is hamisítvány. Különösen igaz ez a megállapítás az importált zöldség- és gyümölcsfélékre. A minisztérium 2001. február hónapban legalább 10 ezer szupermarketet és más élelmiszerüzletet szándékozik ellenőrizni. (World Food Regulation Review, 2001. február, 8. oldal)

12/01 EU: Felhatalmazás a szennyezett takarmányok által kiváltott vészhelyzetek kezelésére

Az Európai Parlament és a tagállamok kormányai közötti kompromisszum eredményeként 2000. december 14-én olyan irányban korszerűsítették a 95/53/EC számú direktívát (tárgya: a hatósági felügyelet és ellenőrzés alapelveinek meghatározása az állatok takarmányozása terén), ami az EU illetékes hatóságai részére lehetővé teszi a gyors intézkedést az állati takarmányok szennyezettségének észlelésekor. Ilyen vészhelyzetekben a Bizottságnak joga lesz az import betiltására, illetve helyszíni ellenőrzések végrehajtására nem csak az Európai Unió területén, hanem harmadik országokban is. A módosítás tehát lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy adott helyzetben gyors és egyoldalú intézkedéseket hozzon az EU Takarmányozási Állandó Bizottsága előzetes véleményének kikérése nélkül. A jövőben a biztonsági intézkedésekről az alkalmazás megkezdésétől számított 10 napon belül kell tájékoztatni a Takarmányozási Állandó Bizottságot, amely kiterjesztheti, módosíthatja vagy akár hatályon kívül is helyezheti azokat. (World Food Regulation Review, 2001. február, 6. oldal)

13/01 EU: Megállapodás a genetikailag módosított szervezetek környezetbe való kihelyezéséről

Több mint 6 éves politikai huzavona után az Európai Parlament és a Miniszteri Tanács 2000. december 12-én módosította a genetikailag manipulált szervezetek környezetbe való kihelyezéséről szóló 90/220. számú direktívát. Várhatóan továbbra is hatályban marad azonban a GMOs jóváhagyására kivetett de facto moratórium, mivel a jelölésre, a nyomon követhetőségre és a felelősségre nézve nem születtek új rendelkezések, amint azt számos tagállam elvárta volna. A Bizottság nagy valószínűség szerint mindhárom témában hamarosan új kezdeményezéseket tesz, hogy legalább néhány év múlva folytatódhasson a genetikailag módosított szervezetek engedélyezésének folyamata. A mostani megállapodás többek között kitér arra, hogy a GMO ültetvényeken végzett kutatási célú kísérletekről, valamint az árutermelő ültetvények létesítéséről és pontos elhelyezkedéséről tájékoztatni kell a közvéleményt. A tárgyalásokon ez különösen kényes témának minősült, mivel a Greenpeace és más környezetvédő szervezetek aktivistái megsemmisítették a kísérleti ültetvényeket. (World Food Regulation Review, 2001. február, 4. oldal)

14/01 Németország: Két miniszter lemondott a BSE válság nyomán

Váratlanul benyújtotta lemondását Andrea Fischer egészségügyi, továbbá Karl-Heinz Funke élelmezésügyi, mezőgazdasági és erdészeti miniszter,

mivel a Gerhard Schröder kancellár által vezetett kormány azzal vádolta őket, hogy nem voltak képesek hatékony választ adni az új BSE előfordulások hordozta veszélyre. A miniszterek lemondását követően hozzáfogtak a Mezőgazdasági Minisztérium átszervezéséhez, hogy a jövőben nagyobb szerepet kaphasson a fogyasztóvédelem. Ezt fogja tükrözni az intézmény új elnevezése is: Fogyasztóvédelmi és Élelmezési Minisztérium. A jövőben nagy hangsúlyt fektetnek a mezőgazdasági alapanyagok és az élelmiszerellátás biztonságára. Az új fejlemények világosan mutatják, hogy a német vezetés a fogyasztók biztonságát a gazdasági megfontolások elé helyezi, emellett előtérbe kerülnek a környezetvédelmi szempontok is. Mivel Németország területén 2001. január 12-ig összesen 11 BSE előfordulást regisztráltak, számos új, szigorú intézkedés meghozatalára került sor: így többek között új hivatalt hoztak létre a válság kezelésére, betiltottak több állati eredetű terméket és kötelezővé tették a 24 hónapnál idősebb tehenek tesztelését. (World Food Regulation Review, 2001. február, 6–8. oldal)

15/01 EU: A halak húsa és olaja sok dioxint tartalmaz

Az Európai Unióban fogyasztott halak húsa és olaja tízszer annyi dioxint tartalmaz, mint más élelmiszerek (pl. gabonafélék, sertéshús, baromfi, tojás) – állítja az Európai Bizottság által 2000. decemberében közzétett tudományos jelentés. Hasonló megállapításra jutott az EU Élelmezési és Takarmányozási Tudományos Bizottsága is: szerintük a halolaj után az állati zsiradék tartalmazza a legtöbb dioxint. Figyelemre méltó, hogy ezek a jelentések akkor láttak napvilágot, amikor a kergemarhakórtól félve az EU polgárai már erősen visszafogták húsfogyasztásukat. Bár megtiltották az állati eredetű termékek takarmányozási célú felhasználását, a halliszt ezalól mindaddig kivételt élvezett. Az új megállapítások fényében nem ajánlott a mindennapi halfogyasztás, amellett a dioxin szint csökkentése érdekében átfogó intézkedésekre van szükség az élelmiszerlánc teljes hosszában. (World Food Regulation Review, 2001. február, 6–7. oldal)

16/01 USA: Bush elnök Ann M. Veneman jelöli mezőgazdasági miniszternek

George W. Bush megválasztott amerikai elnök 2000. december 20-án Ann M. Veneman jogászt, korábbi kaliforniai mezőgazdasági miniszter asszonyt jelölte a szövetségi Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) élére. Ann M. Veneman szakterületei közé tartozik az élelmiszergazdaságon kívül a környezetvédelem és a kereskedelem is, így például minisztersége alatt elősegítette a kaliforniai agrártermékek értékesítését Ázsiában és Latin-Amerikában. A Calgene Inc. igazgatótanácsának tagjaként közvetlenül

foglalkozik biotechnológiai kérdésekkel. Szövetségi miniszterként fő feladatának tartja a rosttartalmú élelmiszerek piacának bővítését az Egyesült Államokban és külföldön egyaránt. A jelenlegi mezőgazdasági miniszter és általában az amerikai élelmiszeripar kedvezően fogadta Bush elnök döntését, elismerve Ann M. Veneman nagy szakmai tapasztalatát. (World Food Regulation Review, 2001. február, 10–11. oldal)

17/01 USA: Nem kell többé figyelmeztető jelzéssel ellátni a szaharinnal édesített élelmiszereket

A 2001. évi költségvetési törvény részeként Clinton elnök 2000. december 21-én hatályon kívül helyezte azt a csaknem 20 éves szövetségi előírást, amely kötelezővé tette a figyelmeztető jelzés alkalmazását a szaharinnal édesített élelmiszereken és italokon. A döntés előzménye, hogy kb. 6 hónappal korábban – tudományos bizonyítékok alapján – a szaharint levették a humán rákkeltő anyagoknak az Országos Toxikológiai Program keretében vezetett jegyzékéről. Ennek a döntésnek megfelelően módosításra kerülnek a Szövetségi Élelmiszer, Gyógyszer és Kozmetikum Törvény egyes paragrafusai is. (World Food Regulation Review, 2001. február, 13. oldal)

18/01 USA: Szigorúbb jelölési és összetételi előírások az új bioélelmiszer-szabványban

Egy több éves, meglehetősen ellentmondásos folyamat záróakkordjaként – az 1990. évi Bioélelmiszer Előállítási Törvény felhatalmazása alapján – a Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) 2000. december 20-án új előírásokat tett közzé a bioélelmiszerekkel kapcsolatban. Ezentúl többek között tilos lesz a genetikai manipuláció, a szennyvíziszap és a besugárzás alkalmazása a bioélelmiszereknél, amellet a termelőknek és a feldolgozóknak szigorú jelölési és tanúsítási követelményeknek kell eleget tenniük. A „Szerves alkotórészeket tartalmaz” jelölés csak 70%-os részarány felett alkalmazható, míg a kimondottan bioélelmiszerként aposztrofált termékeknél a lehető legteljesebb mértékben szerves összetevőket kell felhasználni, szemben a korábbi 95 %-os követelménnyel. Az állati eredetű biotermékekkel szemben új előírás, hogy az őket szolgáltató állatállomány kizárólag szerves takarmányokkal etethető és antibiotikumokat sem szabad használni. Az amerikai biotermelők többsége támogatásáról biztosította az új előírásokat. Az Élelmiszerfeldolgozók Országos Szövetsége azonban felmérést sürget a fogyasztók körében, mivel véleményük szerint az emberekben olyan téves elképzelések alakulhatnak ki, miszerint a bioélelmiszerek biztonságosabbak vagy más szempontból magasabb rendűek a hagyományos élelmiszereknél. (World Food Regulation Review, 2001. február, 17–18. oldal)

19/01 10 éven belül megszűnnek a mezőgazdasági támogatások az EU-ban

Pascal Lamy, a Bizottság kereskedelmi főbiztosa az oxfordi gazdálkodási konferencián 2001. január 4-én kijelentette: várható, hogy az előttünk álló évtizedben az európai farmerek minden támogatása megszűnik, kivéve azok, amelyeket környezetvédelmi vagy élelmiszerbiztonsági szempontból folyósítanak. A farmerek számára folyósított jelenlegi kifizetések ugyanis nincsenek közvetlen kapcsolatban a termeléssel, inkább a készletek túlzott felhalmozódását hivatottak megelőzni. Néhány termeléssel kapcsolatos támogatás – mint például a minimális garantált árak rendszere – a jövőben is fennmaradhat. Lamy szerint a mezőgazdaság különleges igényekkel rendelkező speciális szektor, ahol alapvető kapcsolat van a környezet, a biztonság és a fenntartható fejlődés között. Az ún. elővigyázatossági elvre utalva úgy vélekedett, hogy az USA-import biztonsági okokból történő korlátozása nem ellenkezik a nemzetközi liberalizmus követelményeivel. Kilátásba helyezte az exporttámogatások további leépítését is. A főbiztos az utóbbi évek EU mezőgazdasági reformpolitikáját sokkal sikeresebbnek tartja, mint az Egyesült Államok által a kereskedelem stabilizálása érdekében tett erőfeszítéseket. (World Food Regulation Review, 2001. február, 23–24. oldal)

20/01 FAO: A BSE nagyobb kockázatot jelent, mint eddig gondolták

Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete szerint a kergemarhakór világméretű kockázata sokkal nagyobb, mint eddig hitték. Egy FAO-jelentés sürgeti, hogy az Európán kívüli államok tegyenek intézkedéseket a BSE terjedésének megakadályozására, mivel az minden valószínűség szerint felelős az emberi központi idegrendszer soradását előidéző, halálos végű Creutzfeldt–Jakob-féle betegség kialakulásáért. A 2001. januárjában kiadott jelentés szerint még sok az ismeretlen tényező a baj diagnosztizálásával és kezelésével kapcsolatban, ezért további kutatásokra van szükség maga a kórokozó, illetve az átvitel módjai tekintetében. Egyelőre semmilyen módszer nem áll rendelkezésünkre a fertőzés korai szakaszának felismerésére és a betegség gyógyítására. A kór továbbterjedésének megakadályozásához az egyes országoknak szigorú védekező intézkedéseket kell tenniük. A jelentés emlékeztet rá, hogy a BSE első megjelenésekor az Egyesült Királyságban az európai országok kizárólag brit problémának tekintették azt. (World Food Regulation Review, 2001. március, 7. oldal)

21/01 Japán: A marhahús importőröknek tanúsítaniuk kell a BSE mentességet

A japán Egészségügyi, Munkaügyi és Népjóléti Minisztérium új adminisztratív rendelkezései megkövetelik, hogy a marhahús, illetve az abból

előállított termékek importőrei bizonyítvány csatolásával indokolják a BSE mentességet. Ez a szabály vonatkozik többek között a húslevesre és a zselatinra, valamint az ezek felhasználásával készült élelmiszer összetevőkre. Megfigyelők szerint az új rendelkezések várhatóan nem fogják lényegesen érinteni a Japán–EU kereskedelmet, mivel annak csak kis részét teszi ki a marhahús import. Így például 2000-ben Japán mindössze 2000 tonna marhahús készítményt importált Európából. A japánok a minőségi marhahúst általában az Egyesült Államokból, a hamburger fokozatú marhahúst pedig Ausztráliából vásárolják. Az érvényben levő Élelmiszerbiztonsági és Egészségügyi Törvény végrehajtó rendelkezései szerint a marhahús importőröknek eddig is hivatalosan igazolniuk kellett a száj- és körömfájástól, valamint más betegségektől való mentességet; ez a lista most kiegészül a kergemarhakórral. (World Food Regulation Review, 2001. március, 10. oldal)

22/01 EU: További intézkedések a marhahús iránt megrendült fogyasztói bizalom helyreállítására

A mezőgazdasági miniszterek tanácsa 2001. január 29-én további intézkedésekben állapodott meg a fogyasztók marhahússal kapcsolatos félelmének megszüntetése érdekében, így például betiltották a csontokról lefejtett húsfélék felhasználását. A tilalom eredményeként a gerincoszlop felkerül azon specifikus kockázatot hordozó anyagok listájára, amelyeket a vágóhidakon feltétlenül el kell távolítani. Egy másik intézkedés szigorú követelményeket határoz meg az állati eredetű zsiradék takarmányként való felhasználásához, beleértve az adott hőmérsékleten történő hőkezelést, illetve a nyomás alkalmazását meghatározott időtartamon keresztül. A mezőgazdasági miniszterek már korábban elrendelték a 30 hónapos vagy annál idősebb szarvasmarhák levágását és vizsgálatát. A fenti döntéseket kommentálva Franz Fischler mezőgazdasági főbiztos úgy nyilatkozott, hogy a BSE krízis következtében gyorsan emelkedő költségek lefaragására gyökeres változtatásokat kell eszközölni az EU Közös Mezőgazdasági Politikájában (CAP). (World Food Regulation Review, 2001. március, 4. oldal)

23/01 EU: Előzetes jóváhagyás az étrendi kiegészítők szabályozására

Az Európai Parlament 2001. február 14-én előzetesen jóváhagyta az étrendi kiegészítők egységes szabályozására tett kezdeményezést. Az Egyesült Királyságban és Németországban ugyanis gyorsan növekszik az étrendi kiegészítők forgalma, amely a két országban összesen már meghaladja a 800 millió dollárt. Az eltérő nemzeti szabályozás azonban rendkívül megnehezíti az importot. Az Európai Bíróságon jelenleg több tagállam ellen folyik eljárás az EU-n belüli kereskedelem állítólagos akadályozása miatt. A

Parlament kereskedelmi bizottságának finn tagja, Astrid Thors úgy vélekedett, hogy az étrendi kiegészítők esetében egyszerűen nem működik a nemzeti előírások kölcsönös elismerésén alapuló szabadkereskedelem, hanem egységes, EU-szintű szabályozásra van szükség. A tagállamok nemzeti előírásai ugyanis olyan alapvető kérdésekben is lényegesen eltérnek egymástól, mint az étrendi kiegészítők összetétele, alkalmazható mennyisége vagy tisztasági kritériumai. A Bizottság által 2000. május 8-án kiadott direktíva tervezet csak a vitaminokra és az ásványi anyagokra vonatkozik, de a mellékletben tartalmazza az engedélyezett anyagok pozitív listáját is. A direktíva várhatóan 2002. júniusában lép hatályba. (World Food Regulation Review, 2001. március, 5–6. oldal)

24/01 London: A kormány ígéretet tett a BSE-vel kapcsolatos titoktartás megszüntetésére

Nick Brown mezőgazdasági miniszter 2001. február 9-én kijelentette, hogy drasztikus intézkedésekre van szükség az élelmiszerbiztonság iránti fogyasztói bizalom helyreállításához. Az immár 15 éve tartó kergemarhakór járványt a brit kormány részéről mindvégig valamiféle titokzatosság vette körül, ami nemzeti tragédiát okozott: hozzájárult ugyanis ahhoz, hogy több mint 80 ember vesztette életét a Creutzfeldt–Jakob-féle betegség BSE-nek tulajdonítható új változata következtében. A miniszter ünnepélyes fogadalmat tett arra, hogy a kormány terveket dolgoz ki a közvélemény megnyugtató tájékoztatására. Az Egyesült Királyságban 170 ezer szarvasmarhánál diagnosztizáltak BSE-t, míg más európai államokban (Írország, Portugália, Francia- és Németország) mindössze 1400 esetet regisztráltak. Az aggodalom egész Európában tovább nő. Egy befolyásos fogyasztóvédő szervezet szerint az EU kontroll intézkedései sok esetben hiányosak, ezért különös figyelmet kell fordítani a hibák megismétlődésének elkerülésére. (World Food Regulation Review, 2001. március, 12–13. oldal)

25/01 London: A fogyasztóvédelmi csoportok tartanak a besugárzott élelmiszerek megtévesztő jelölésétől

Az Élelmiszer Bizottság nevű fogyasztóvédelmi csoport egy sajtókonferencián annak a félelmének adott hangot, miszerint a besugárzással kezelt élelmiszerek ismét megjelenhetnek az üzletek polcain olyan megtévesztő címkék alatt, mint például elektronikus úton vagy hidegen pasztőrözve. Az aggodalom jelentkezésére 2 új EU direktíva végrehajtása adott okot, amelyek egyrészt a tagállamok ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekre vonatkozó jogszabályai harmonizálásáról (1999/2), másrészt az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerek és élelmiszer összetevők közösségi jegyzékének összeállításáról (1999/3) szólnak. Az Egyesült Királyságban

jelenleg 7-féle élelmiszercsoport besugárzása engedélyezett: zöldség- és gyümölcsfélék, gabonafélék, hagymások és gumósok, fűszerek, halak és kagylók, valamint a baromfihús. A gyakorlatban azonban csak a fűszerek besugárzása folyik. A brit Élelmiszer Szabványosítási Hivatal ezért megalapozatlannak tartja a fogyasztóvédők aggályait mondván, hogy a besugárzott élelmiszerek címkéjén fel kell tüntetni az „Ionizáló sugárral kezelt” feliratot és különben is a gyártók inkább kémiai kezelést alkalmaznak, tekintettel a fogyasztók ellenérzéseire. (World Food Regulation Review, 2001. március, 13. oldal)

26/01 USA: Végleges FDA előírások a gyümölcslevek szennyeződésének megelőzésére

Az Élelmiszer és Gyógyszer Hatóság (FDA) 2001. január 19-én kiadott rendelkezése értelmében a feldolgozóknak különféle intézkedéseket kell tenniük az általuk előállított zöldség- és gyümölcslevek veszélyes patogénnel történő szennyeződésének megelőzésére. Minden gyümölcslé gyártó köteles alkalmazni a HACCP rendszert és a kritikus pontokon veszélyelemzést kell végezniük. Itt természetesen nem csak a mikrobiológiai, hanem a fizikai és kémiai veszélyeket is szükséges kontroll alatt tartani. A kórokozók számának csökkentéséhez a kész gyümölcslevek hő- és nyomáskezelése, valamint ultraibolya besugárzása egyaránt szóba jöhet. Kivételt képeznek a citruslevek, mivel a baktériumok általában nem hatolnak be a gyümölcs belsejébe; ezért elegendőnek látszik a felületi kezelés alkalmazása. (World Food Regulation Review, 2001. március, 15–16. oldal)

27/01 USA: Jelölési irányelvek a biotermesztéssel összeegyeztethető peszticideken

A biotermesztők, illetve a termelési módszereiket tanúsító szervezetek számára a Környezetvédelmi Hivatal (EPA) 2001. január 19-én irányelv tervezetet adott ki arról, hogyan kell jelölni azokat a peszticideket, amelyek összhangban állnak a Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) által a biotermesztésről korábban kiadott szabványokkal. Az USDA külön jegyzéket is kibocsátott a biotermesztésben alkalmazható, illetve betiltott vegyi anyagokról. A szintetikus szerek használata a biotermesztésben továbbra sem engedélyezett, bár itt vannak kivételek (pl. szappan alapú herbicidek, bórsav, elemi kén, feromonok stb.). A múltban az EPA hamisnak és félrevezetőnek tartott minden olyan jelölést, ami „organikus” jelzővel látott el egyes peszticideket. Most azonban változott a helyzet: az új irányelv szerint az EPA elfogadhatónak tartja, ha a peszticid gyártók kinyilvánítják, hogy készítményeik megfelelnek az USDA által kiadott bioprogram előírásainak. Az USDA ígéretet tett arra, hogy az évente

frissített jegyzékeket haladéktalanul eljuttatja az EPA részére. (World Food Regulation Review, 2001. március, 16–17. oldal)

28/01 WTO: Az EU javasolja az élelmiszerbiztonsági kérdések felvetését a mezőgazdasági tárgyalásokon

Az Európai Unió korábban azt szorgalmazta, hogy tekintettel a BSE által kiváltott aggodalomra, vegyék fel az élelmiszerbiztonsági kérdéseket is a Kereskedelmi Világszervezet mezőgazdasági tárgyalásainak napirendjére. Bruce Gosper, az Ausztrál Külügyminisztérium helyettes államtitkára nem ért egyet ezzel a felvetéssel; szerinte itt az eddig is erősen támogatott, a fogyasztói szükségleteket gyakran figyelmen kívül hagyó európai mezőgazdaság kedvezményeinek további, bújtatott fenntartásáról, illetve az egyre sürgetőbb változások elodázásáról van szó. Ezzel szemben Franz Fischler, az EU mezőgazdasági főbiztosa úgy véli, hogy az agrárágazat különleges bánásmódra tarthat igényt a WTO-n belül: itt ugyanis nem csak egyszerű termék kereskedelemről beszélhetünk, hanem környezet- és fogyasztóvédelmi, valamint élelmiszerbiztonsági szempontokról is. Az európai polgárok attól tartanak, hogy a WTO égisze alatt nem kellően biztonságos élelmiszerek is a piacra kerülhetnek. Az Egyesült Államok sem nézi jó szemmel az EU törekvéseit, különösen az ún. elővigyázatossági alapelv alkalmazását, melynek alapján a mai napig tilos a hormonkezelt amerikai marhahús behozatala Európába, holott a WTO korábban illegálisnak nyilvánította ezt a tilalmat. (World Food Regulation Review, 2001. március, 18. oldal)

29/01 Kanada esetleg az elővigyázatossági alapelvet fogja alkalmazni a genetikailag módosított élelmiszerek biztonságára

A kanadai Élelmiszerellenőrző Hatóság és egyes kormányzervek kezdeményezésére összehívott szakértői testület jelentése úgy foglal állást, hogy ha a genetikailag módosított élelmiszerek értékelését a kanadai kormány az elővigyázatossági alapelv szerint végezné el, akkor sokkal szigorúbb kritériumok alapján történhetne az átvizsgálás, szemben a ma alkalmazott „alapvető ekvivalencia” megközelítéssel. Ezek a szigorú vizsgálatok csak abban az esetben tennék lehetővé az új technológiák és élelmiszerek engedélyezését, ha minden kétséget kizáró tudományos bizonyítékok támasztanak alá azok biztonságos voltát. Az ajánlás szerint az elsődleges bizonyítás kötelezettsége a géntechnológiát alkalmazni kívánó gyártókat terhelné. A genetikailag manipulált szervezetek környezetbe való kihelyezését, illetve élelmiszerként vagy takarmányként történő felhasználását tehát minden esetben a legszigorúbb tudományos vizsgálatnak kell megelőznie, ami alapul szolgál a törvényi szabályozáshoz is. Nincs

helye titkolózásnak: a kísérleteknek és a döntéshozatali eljárásnak a legnagyobb nyilvánosság mellett kell végbemennie. (World Food Regulation Review, 2001. március, 21–22. oldal)

30/01 Codex Alimentarius: Az amerikaiak vizsgálják az elővigyázatossági alapelv kezelésének módját

Az Általános Elvek Kódex Bizottsága 2001. áprilisi párizsi ülésén ismételt napirendre tűzi a sokat vitatott „elővigyázatossági alapelv” kérdését. Az Egyesült Államok küldöttsége várhatóan 3 lehetséges módot vázol majd fel arra, hogyan lehetne belefoglalni ezt az alapelvet a Kódex élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos szabványosítási tevékenységébe, amit különösen az EU tagállamok szorgalmazznak. Az Egyesült Államoknak viszont az a véleménye, hogy már a jelenlegi tudományos megközelítés is az óvatosságon és az elővigyázatosságon alapul, ezáltal könnyen kereskedelmi akadályok merülhetnek fel élelmiszerbiztonsági okokra hivatkozva. Mindazonáltal bizonyos körülmények között Amerika helyeselné az elővigyázatossági alapelv nemzeti jellegű alkalmazását elsősorban a kockázatkezelés területén. (World Food Regulation Review, 2001. április, 3. oldal)

31/01 Olaszország: A kormány szigorú minőségbiztosítási és jelölési előírásokat kíván bevezetni

Alfonso Pecoraro Scanio olasz mezőgazdasági miniszter 2001. február 23-án kijelentette, hogy a fogyasztói aggodalmak nyomán szigorú minőségügyi garanciákat és jelölési előírásokat dolgoznak ki az élelmiszerekre. Hasonló megközelítés alkalmazására szólította fel az Európai Uniót is. Rendkívül fontosnak nevezte a nyomon követhetőség biztosítását, ami lehetővé teszi a problémás árucikkek haladéktalan kivonását a kereskedelemről. A kergemarhakór (BSE) leküzdése legfőbb eszközének nevezte az emberi és állati fogyasztásra szánt hústermékek egyértelmű jelölését, ami feltüntet többek között az állat születési és származási helyét, a feldolgozást végző vágóhidat, valamint más lényeges információt. Hasonló jelölési előírások vonatkoznának az állati takarmányokra is, a genetikailag módosított alkotórészek egyidejű feltüntetésével. (World Food Regulation Review, 2001. április, 8. oldal)

32/01 EU: A Parlament jóváhagyta a génmódosított szervezetek engedélyezésének szabályozását

Öt éves vitát követően az Európai Parlament és a Tanács előírásokat fogadott el a genetikailag módosított szervezetek engedélyezésével kapcsolatban; nem valószínű azonban, hogy ez a 90/220/EEC számú direktíván (tárgya: a genetikailag módosított szervezetek környezetbe

történő szándékos kihelyezése) tett módosítás végleg megszüntet az Európai Unión belül minden vitát. Öt tagállam (Dánia, Francia- és Görögország, Luxemburg, Olaszország) máris jelezte, hogy – a Bizottság részéről várható jogi szankciók ellenére – továbbra is fenntartja a moratóriumot a genetikailag módosított szervezetek engedélyezése tekintetében. David Byrne közegészségügyi és fogyasztóvédelmi főbiztos arra figyelmeztetett, hogy minden szabályozásnak – szigorúan a tudomány eredményeire támaszkodva – biztosítania kell az emberi egészség és a környezet legmagasabb szintű védelmét lehetővé téve ugyanakkor, hogy a társadalom hasznot húzzon az újszerű technológiák alkalmazásából. Kötelező lesz a transzgénikus növények folyamatos megfigyelése, a kockázatbecslésnek pedig magában kell foglalnia a más GMO-kkal és a környezettel való kumulatív, hosszú távú lehetséges kölcsönhatások vizsgálatát. (World Food Regulation Review, 2001. április, 3–4. oldal)

33/01 EU: Az Európa Tanács egyik tagja szorgalmazza a hormonkezelt marhahús tilalmának kiszélesítését

Az Európai Unió még korábban megtiltotta a növekedési hormonnal kezelt amerikai és kanadai marhahús behozatalát, majd panaszt tett a Kereskedelmi Világszervezetnél az Egyesült Államok által az európai exportra kivetett büntető vámok miatt. A 43 országot tömörítő Európa Tanács legutóbb úgy határozott, hogy fenntartja a növekedési hormonkészítmények használatára vonatkozó EU-tilalmat, sőt Wolfgang Behrendt német politikus, a Környezeti és Mezőgazdasági Bizottság elnöke javasolta, hogy az Európa Tanács többi 28 országa is – a fogyasztók védelme érdekében – vegye fontolóra a tilalom bevezetését. Bár az Európa Tanácsnak nincs jogalkotó szerepe, a Közgyűlés által elfogadott határozat erősen orientálhatja a tagországok, különösen az EU-hoz csatlakozni kívánó közép–kelet–európai államok minisztereit. (World Food Regulation Review, 2001. április, 6. oldal)

34/01 London: A megengedettnél több peszticid maradványt észleltek import szőlőben

A Mezőgazdasági Minisztérium 2001. február 28-i bejelentése szerint az import szőlőből vett 5 db mintában több peszticid maradványt találtak, mint amennyit az Egyesült Királyság vonatkozó előírásai megengednek. A szupermarketekben begyűjtött minták többnyire olyan szerves foszfátot tartalmaznak, melynek használata az Európai Unióban ugyan engedélyezett, de Nagy-Britanniában nem. Mivel a szóbanforgó áru Görögországból érkezett, a brit Peszticid Biztonsági Főigazgatóság – a hazai kiskereskedők egyidejű tájékoztatása mellett – felvette a kapcsolatot a görög hatóságokkal.

A peszticid maradványok megengedettnél magasabb szintje az emberi egészségre általában nem veszélyes, legfeljebb kisgyerekeknél okozhat gyenge, múló gyomorfájást. (World Food Regulation Review, 2001. április, 16. oldal)

35/01 USA: Az E-vitamin nem kapcsolható össze a szívbetegség kockázatának csökkentésével

Az Élelmiszer és Gyógyszer Hivatal (FDA) úgy rendelkezett, hogy az étrendi kiegészítők gyártói nem tüntethetnek fel termékeiken olyan egészségügyi állítást, miszerint az E-vitamin kapcsolatba hozható a szívbetegségek kockázatának csökkenésével. Az ilyen kijelentések eleve félrevezetőnek minősülnek, mivel a fenti összefüggést semmilyen tudományos bizonyíték nem támasztja alá. Az ügy előzménye, hogy az étrendi kiegészítők gyártói 1999. júliusában petíciót intéztek az FDA-hoz, azt állítva, hogy a 400–800 nemzetközi egység dózisban alkalmazott E-vitamin csökkentheti a szív- és érrendszeri betegségek kialakulásának kockázatát. Az FDA illetékes szakembere szerint az E-vitaminnal kapcsolatban biztonsági aggályok is felmerülnek. Ahhoz sem áll még rendelkezésre elegendő tudományos bizonyíték, hogy a B-vitaminok csökkentik az érrendszeri megbetegedések előfordulási gyakoriságát. (World Food Regulation Review, 2001. április, 16–17. oldal)

36/01 USA: Szélesebb körben alkalmazható az előre csomagolt élelmiszerek besugárzása

Az Élelmiszer és Gyógyszer Adminisztráció (FDA) korábban csak egyetlen csomagolóanyagot engedélyezett az előre csomagolt élelmiszerek gépi forrásból származó ionizáló sugárzással történő kezelésére. A 2001. február 16-án kiadott rendelkezés lényegesen kiterjeszti az előre csomagolt termékek röntgensugárral és elektronnyalábbal való besugárzásának feltételeit megállapítva, hogy a művelet elvégezhető valamennyi olyan csomagolóanyag esetében, amelyet gamma sugárzásra már engedélyeztek. A besugárzásos tartósítást számos fogyasztói csoport bírálja mondván, hogy az nem biztonságos és tulajdonképpen csak az élelmiszer feldolgozási technológiák hiányosságainak elkenőzésére szolgál. (World Food Regulation Review, 2001. április, 18. oldal)

37/01 Oroszország: Kötelező az új élelmiszerek állami regisztrálása

Az orosz kormány bevezeti a hazai előállításra vagy importra elfogadott új élelmiszerek, anyagok és késztermékek állami regisztrálását. A 2001. január 10-től érvényes rendelet kimondottan megtiltja a nem regisztrált

élelmiszerek, kozmetikumok, higiénés cikkek és dohánytermékek előállítását, behozatalát és forgalmazását. Az állami regisztrálásra kötelezett termékek körét az Egészségügyi Minisztérium, illetve a Mezőgazdasági Minisztérium állítja össze. A rendelkezés célja annak meghatározása, hogy a hazai előállítású, valamint az importált élelmiszerek biztonságosan fogyaszthatók-e, illetve megfelelnek-e az egészségügyi és a higiéniai előírásoknak. A teszteket követően jegyzékbe foglalják a gyártó vagy az importőr adatait, majd állami tanúsítványt adnak ki a termelési vagy kereskedelmi tevékenység engedélyezésére. (World Food Regulation Review, 2001. április, 14–15. oldal)

38/01 Különleges jelentés: Világméretű reakciókat váltott ki a száj- és körömfájás felfedezése Angliában

2001. február végén egy Londontól délkeletre levő gazdaságban és vágóhídon sertések között felfedezték a rendkívül fertőző száj- és körömfájás betegséget. Az esemény március hónap folyamán világméretű reakciókat váltott ki: először az Európai Bizottság határozatban tiltotta meg a brit hús és húskészítmények, tej és tejtermékek, élőállatok és más állati termékek exportját a tagállamokba; ezt követően több mint 90 ország betiltotta az állati eredetű termékek behozatalát az Egyesült Királyságból és Franciaországból, de fellángolt a vita az ún. elővigyázatossági alapelv alkalmazásáról is az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos törvénykezésben. A szigetország farmereire nagyon rájár a rúd: a kergemarhakór mellett 2000. augusztusában kitört a sertéspestis. A száj- és körömfájás megjelenése után a brit kormány elrendelte 80 ezernél több juh, szarvasmarha és sertés levágását. Preventív intézkedések megtételére került sor az EU tagállamokon kívül az ázsiai országokban is. Belgium, Hollandia és Portugália a kór terjedésének megelőzésére erősen szorgalmazta az oltást; a mezőgazdasági miniszterek tanácsa azonban – tekintettel a várható költségekre és a messzemenő kereskedelmi hatásokra – elutasította ezt a javaslatot. (World Food Regulation Review, 2001. április, 19–21. oldal)

39/01 Elemzés és perspektíva: A genetikailag módosított szervezetek jelölése akár kereskedelmi korlátozásként is felfogható

A Keller and Heckman LLP munkatársai szerint a biotechnológiai úton előállított import élelmiszerek jelölésével kapcsolatos szigorú előírások indokolatlan és gazdaságilag káros technikai akadályt jelentenek a kereskedelem számára s mint ilyen, megsértik a hatályos WTO–egyezményeket. A két jogász hivatalos ajánlásokat terjesztett elő az Egyesült Államok Nemzetközi Kereskedelmi Bizottsága felé a kereskedelem vám- és nem vámjellegű korlátairól. A szerzők arra a megállapításra jutnak,

hogy különösen az EU jelölési követelményei olyan nem vámjellegű akadályokat gördítenek a biotechnológiai úton előállított termékek, valamint a genetikailag módosított összetevőket tartalmazó feldolgozott élelmiszerek kereskedelme elé, ami nem indokolható a TBT Egyezmény előírásaival (élelmiszerbiztonság, az emberek, az állatok és a növények egészségének megóvása, környezetvédelem, a fogyasztó megfélemlítése elleni küzdelem). Még ezeket a követelményeket nagyon szigorúan értelmezve is olyan intézkedések megtétele lehet csak indokolt, amelyek kevésbé korlátozzák a kereskedelmet. A szerzők felszólítják az USA kormányát, hogy a jövőben tegyen meg mindent a kereskedelem útjában álló hasonló technikai akadályok elhárítása érdekében. (World Food Regulation Review, 2001. április, 22–27. oldal)

40/01 Codex Alimentarius: Irányelvek az állati takarmányok biztonságáról

A Főbizottság 2001. április 17-én előzetes irányelveket hozott nyilvánosságra, elősegítendő az állati takarmányok biztonságát szolgáló nemzeti szabványok és validált módszerek kidolgozását. Bár ezek az irányelvek senkire nézve sem kötelezőek és még messze vannak a teljességtől, megfigyelők szerint mégis fontos lépést jelentenek a legszélesebb körű konszenzus létrejötte felé, amellyel megfelelő alapul szolgálhatnak a nemzeti törvényhozás számára is. A 19 oldalas dokumentum legérdekesebb pontjai egy olyan Jó Takarmányozási Gyakorlat kidolgozására vonatkoznak, amely magában foglalná az ide vonatkozó nemzetközi szabványokat és módszereket. A Főbizottság várja az egyes Kódex Bizottságok véleményét a takarmányok maradványanyag-tartalmának megengedett maximális szintjeire vonatkozóan. Nem foglalkoznak azonban az irányelvek az egyes takarmány összetevők nyomon követhetőségének és nyilvántartásának kérdéseivel. (World Food Regulation Review, 2001. május, 5–6. oldal)

41/01 FAO: Az etikai jelentés elismeri a genetikailag módosított szervezetek előnyeit

Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete 2000. szeptemberében háromnapos konferenciát tartott Rómában a genetikailag módosított szervezetekkel (GMOs) kapcsolatos etikai kérdések megvitatására. Jacques Diouf, a FAO főigazgatója a kérdés tanulmányozására létrehozott egy tudományos szervezetet, amely 4 évig fog működni. A konferenciával kapcsolatban 2001. májusában jelentés látott napvilágot az élelmiszer-gazdaság etikai problémáiról. Ez a jelentés megállapítja, hogy hiba lenne a GMOs használatának teljes betiltása, ugyanakkor alapos vizsgálatokra van

szükség. A biotechnológia alkalmazása hatalmas fegyvert ad kezünkbe az élelmiszer termelés mennyiségi felfuttatásához, a termékek eltarthatósági idejének növeléséhez, valamint a költségek lefaragásához és a jövedelmek emeléséhez. A genetikailag manipulált termékek azonban bizonyos egészségügyi és környezeti kockázatot is jelentenek. A szerzők megállapítják, hogy mivel a biotechnológiával általában a legnagyobb vállalatok foglalkoznak, kétséges a szegény országok részesedése annak eredményeiből. A jelentés ezért felkéri a FAO-t, hogy pénzügyi források juttatásával segítse elő a mezőgazdasági kutatásokat elsősorban a fejlődő országokban a társadalmi szempontból hasznos és környezetbarát biotechnológiai eljárások kidolgozására, beleértve a genetikai módosítókat is. (World Food Regulation Review, 2001. június, 4–5. oldal)

42/01 FAO: Egy 98 millió dolláros alap segíti a legszegényebb országok élelmiszerbiztonsági programjait

A világ legfejletlenebb országairól (LDCs) rendezett 3. ENSZ Konferencián Brüsszelben a FAO 2001. május 18-án egy 98 millió dolláros alap létrehozását javasolta a legszegényebb államok nemzeti élelmiszerbiztonsági és minőségügyi programjainak beindítására, fellendítésére és fenntartására. A pénzügyi alap ahhoz is hozzásegítené a szóbanforgó országokat, hogy aktívan részt vehessenek a nemzetközi élelmiszerbiztonsági szabványok kialakításában (Codex Alimentarius), illetve a kereskedelmi szervezetek munkájában. Az élelmiszerek biztonsági és minőségi szintjének javítása nem csak a helyi fogyasztók védelme szempontjából fontos, hanem jelentősen hozzájárulhat az export bevételek növeléséhez is. A program célkitűzéseinek 3–5 év alatt történő megvalósítása összesen 49 igen szegény ország helyzetén javíthatna. A 98 millió dolláros alap önkéntes adományokból lenne előteremthető, részét képezve a mezőgazdasági beruházások ösztönzését célzó korábbi ENSZ elképzeléseknek. (World Food Regulation Review, 2001. június, 5. oldal)

43/01 Németország: Veszélyes lehet a magas jódtartalmú tengeri termékek fogyasztása

A jódfogyasztás hirtelen megnövekedése veszélyes egészségügyi következményekkel járhat főleg azokra az egyénekre nézve, akik jódhiányos területeken laknak. Ezért a Német Szövetségi Fogyasztóvédelmi és Állategészségügyi Intézet (BgVV) arra figyelmeztetett, hogy káros lehet a magas jódtartalmú algák és más tengeri eredetű élelmiszerek túlzott fogyasztása. Az Intézet ezért javasolja a jódtartalom feltüntetését a termékeken és felszólította az Európai Unió hatóságait is, hogy az algákból előállított készítményekre állapítsa meg a maximális ajánlott jódtartalom

szintjét. Ez a kérdés azért merült fel most ilyen élesen, mert egyre növekszik az Ázsiából származó, rendkívül magas jódtartalmú tengeri termékek forgalma Németországban. Az Intézet állásfoglalása szerint az egyes személyek napi jódfogyasztása nem emelkedhet 500 mg fölé, mivel – különösen az idősek és más érzékeny rétegek esetében – rendellenességek léphetnek fel a pajzsmirigy működésében. (World Food Regulation Review, 2001. június, 7–8. oldal)

44/01 Új-Zéland: Egységes élelmiszerszabályozási hivatal létre

A jelenlegi rendelkezések értelmében az új-zélandi Egészségügyi Minisztérium felügyeli az országban az élelmiszerszabályozást, míg a Mezőgazdasági és Erdészeti Minisztérium az élelmiszer exportért felelős. Michael Cullen ügyvezető mezőgazdasági miniszter 2001. május 15-én bejelentette, hogy a jövőben ez a helyzet gyökeresen megváltozik: a kormány ugyanis létrehoz egy különleges Élelmiszer Adminisztrációs Hatóságot, amely integrálja magában az élelmiszerbiztonság, valamint az élelmiszer import és export szabályozását. A felállítandó új hatóság nagyfokú önállóságot élvez majd, de szervezetileg a Mezőgazdasági Minisztérium alá fog tartozni. Hatáskörébe tartozik a politikai irányelvek és a szabványok meghatározása, a közétkeztetési intézmények higiéniai ellenőrzése a helyi hatóságokkal közösen, továbbá a piaci forgalomba kerülő új élelmiszerek engedélyezése. Az új hatóság felállításához törvénymódosításra lesz szükség. (World Food Regulation Review, 2001. június, 9. oldal)

45/01 London: A farmerek nagyobb semleges zónával vennék körül a genetikailag módosított növények termőhelyét

Az Egyesült Királyságban sok gazdálkodó attól tart, hogy a genetikai módosítások kapcsán folytatott kísérletek beszennyezhetik hagyományos terményeiket, ezért fel fogják szólítani a kormányt, hogy létesítsenek szélesebb biztonsági zónát a genetikailag manipulált növényeket nevelő farmok körül. Bár a Wales-i mezőgazdasági miniszter úgy nyilatkozott, hogy nem áll rendelkezésre semmilyen jogi eszköz a GM kukoricával folytatott kísérletek leállítására, személy szerint ő és Michael Meacher brit környezetvédelmi miniszter is megfontolandónak tartja a farmerek javaslatát. A tiltakozást az váltotta ki, hogy 2001. május elején Wales-ben 3 kísérleti parcellán vetettek el GM kukoricát. Jelenleg – önkéntes alapon – 200 méteres távolságot tartanak a hagyományos szántóföldektől, amit egyes szakvélemények szerint indokolt lenne akár 6 kilométeresre is megnövelni. Egy ilyen intézkedés azonban valószínűleg az egész EU jogi szabályozására kihatna. Kutatói vélemények szerint a kereszt beporzások elkerüléséhez

legalább 4 km távolság megtartása lenne indokolt. (World Food Regulation Review, 2001. június, 9–10. oldal)

46/01 USA: Egyelőre nem vezetnek be korlátozásokat az európai tejtermék importra

Az Egyesült Államok és az Európai Unió közötti kereskedelmi feszültség enyhítése jegyében az USA egyelőre nem korlátozza a tejtermékek behozatalát, amit a száj- és körömfájás járvány miatt fontolgattak. A Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) korábban azt tervezte, hogy előírja az Európából származó tej- és tejtermék szállítmányok előzetes, magas hőmérsékleten történő kezelését. A stabilizálódó európai helyzet azonban – a megfigyelők szerint – lehetővé teszi az amerikai politika újraértékelését. Az USDA most már megelégszik azzal, hogy az említett intézkedések azonnali hatályba léptetése helyett 30 napos észrevételezési időt biztosít. Az Európai Bizottság washingtoni irodája úgy üdvözölte a döntést, mint a jóakarát megnyilvánulását a tárgyalások folytatására. Az is kedvező jel, hogy a korábban az európai élőállatokra és nyershús készítményekre kivetett behozatali tilalmat az USA most már csak arra a 4 országra (Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország) tartja fenn, ahol észlelték a száj- és körömfájás megjelenését. (World Food Regulation Review, 2001. június, 10. oldal)

47/01 Olaszország: Az élőállat-import megkötéseinek enyhítése

Amikor a száj- és körömfájás járvány kitört az Egyesült Királyságban, Olaszország azonnal betiltotta a veszélyeztetett állatok importját. Mivel azonban az ország területén még egyetlen megbetegedést sem regisztráltak, 2001. május 8-án a Mezőgazdasági Minisztérium enyhített a behozatali tilalmon: a farmerek korlátlanul vásárolhatnak élőállatokat azokból az országokból, ahol a betegség egyáltalán nem fordult elő. Továbbra is fennáll azonban a tilalom az Egyesült Királysággal, Hollandiával és Írországgal szemben, ahol észlelték a száj- és körömfájás előfordulását. Franciaország esetében csak abból a nyolc régióból nem szabad állatokat importálni, ahol már előfordult a megbetegedés. (World Food Regulation Review, 2001. június, 8. oldal)

48/01 USA: Validált tesztekre van szükség a géntranszformáció kimutatásához

Az „Amerikai Élelmiszergyártók” elnevezésű ipari csoport felszólította az FDA-t, hogy a genetikailag módosított élelmiszereket forgalomba hozatal előtt vessék alá validált analitikai tesztvizsgálatoknak. Erre a célra olyan

speciális módszereket kell kifejleszteni, amelyek segítségével az élelmiszergyártók maguk is meg tudják határozni, hogy egy alapanyag génmanipulált-e vagy sem. Ez az észrevétel megjegyzésként érkezett az FDA által 2001. január 18-án vitára bocsátott rendelet tervezethez, melynek értelmében a feldolgozó vállalatoknak – mielőtt forgalomba hoznának egy genetikailag módosított élelmiszert – tudományos adatokkal kellene alátámasztaniuk az FDA felé az adott termék emberi egészségre való ártalmatlanságát. Egy ilyen önkéntes konzultációs gyakorlat már ma is létezik, ezt tenné kötelezővé az új rendelet. (World Food Regulation Review, 2001. június, 11. oldal)

49/01 Kódex Alimentarius: Késik a genetikailag módosított élelmiszerek jelölésére vonatkozó nemzetközi irányelv

Az Élelmiszer-jelölési Kódex Bizottság ottawai éves ülésén (2001. május 1–4.) nyilvánvalóvá vált, hogy továbbra sincs egyetértés a „modern biotechnológia” fogalmának értelmezése körül; emiatt egyre késik a genetikailag módosított élelmiszerek jelölésére vonatkozó nemzetközi irányelvek kibocsátása. A definíció egzakt meghatározása azért fontos, hogy egyértelművé váljék: mely élelmiszerekre vonatkozzanak a jelölési irányelvek. Az ugyanakkor teljesen közömbös, hogy milyen nyelven jelennek meg a feliratok a címkén. Az éves ülésen részt vett számos ország és fogyasztóvédelmi szervezet úgy érvelt, hogy a „modern biotechnológia” kifejezés alkalmazása az irányelvekben megzavarhatja a fogyasztókat. Mivel a definíciók terén nincs egyetértés, legalább egy évig nem történik majd előre haladás az egész dokumentum jóváhagyását illetően. Jelenleg még az sem világos, hogy konkrétan mely élelmiszerekre terjedne ki a dokumentum. A kanadai kormány azonban továbbra is bízik benne, hogy létrejön a nemzetközi konszenzus a genetikailag módosított összetevőket tartalmazó élelmiszerek jelölése ügyében. (World Food Regulation Review, 2001. június, 17–18. oldal)

50/01 A géntechnológia és az elővigyázatossági alapelv jogi szabályozása az EU-ban és a WTO-ban

Az Európai Unió egyik leggrandiózusabb környezetpolitikai teóriája, az ún. elővigyázatossági alapelv egyúttal sok probléma kútforrása is, mivel helytelen alkalmazása teret adhat a kormányok önkényes intézkedéseinek meghozatalához, illetve azok indoklásához – írja Lucas Bergkamp, a Hunton & Williams Hivatal (Brüsszel) társigazgatója. „Gondoljuk csak el, hogyan nézne ki a mai világ, ha már az ipari forradalom idején is alkalmazták volna az elővigyázatossági alapelvet”, írja Bergkamp. Az EU alapidokumentumai nem definiálják pontosan, mit is értünk ezen alapelv fogalmán. E

hiányosság megszüntetésére a Bizottság olyan kritériumok alkalmazását javasolta, mint például a diszkrimináció ellenesség és az objektív tudományos megalapozottság. Az egyértelmű szabályozásra nagy szükség van különösen a biotechnológia gyors fejlődésének idején, mivel sokan éppen az elővigyázatossági alapelvre hivatkozva próbálják akadályozni a genetikailag módosított termékek forgalmazását; ezzel kapcsolatban a 2000. évi Fehér Könyv is számos új előírás meghozatalára tesz javaslatot. A lényeg az, hogy csak annyi korlátozást szabad beépíteni az élelmiszerbiztonsági előírásokba, amennyit a fogyasztók egészségének védelme feltétlenül megkíván. A tudomány azonban ma még képtelen választ adni sok, a biotechnológiával kapcsolatos kérdésre. A megoldást a kockázatbecslés módszereinek továbbfejlesztése jelentheti. (World Food Regulation Review, 2001. június, 21–32. oldal)

51/01 Kína: Új rendelkezések a genetikailag módosított szervezetekről

Peking új rendeleteket bocsátott ki a genetikailag módosított növények és más szervezetek kapcsán. A hivatalos Xinhua Hírügynökség 2001. június 7-i jelentése szerint az új rendelkezések kiterjednek valamennyi GM termék jelölésére és biztonsági tesztelésére is. A kísérletek elvégzéséhez a kutatóknak engedélyt kell kérniük a központi kormányzattól, a genetikailag módosított szervezetek termelői pedig az állami vagy a tartományi mezőgazdasági minisztériumhoz folyamodhatnak jóváhagyásért. Kínában a biotechnológiai kísérletek már az 1980-as évek közepén megkezdődtek egyes dohányfajtákkal. A pekingi kormány azt reméli, hogy a GM termékek megoldást jelenthetnek az országban fennálló krónikus élelmiszerhiányra. Kínában kereskedelmi forgalmazásra eddig csak a Monsanto által előállított, kártevőkkel szemben rezisztens gyapotot engedélyezték, bár paprikával és paradicsommal is folytak kísérletek. A kutatók szerint azonban a kormány aggódik a közvélemény ellenállása és az export lehetőségek beszűkülése miatt. (World Food Regulation Review, 2001. július, 3. oldal)

52/01 India: A környezetvédők követelik a genetikailag módosított szervezetek importjának megszigorítását

A Greenpeace környezetvédő szervezet aktivistái úgy vélik, hogy Indiában sérelmet szenvednek a piacfelügyeletre vonatkozó törvények, ezért felszólítják a kormányt, hogy szigorítsa meg a genetikailag módosított összetevőket tartalmazó élelmiszerek behozatalát. Konkrétan egy burgonya chipsről és egy bébiételről van szó, amelyet a környezetvédők szerint illegálisan importálnak az Egyesült Államokból. Ezek az élelmiszerek nyomokban genetikailag módosított szóját és kukoricát tartalmaznak. Az ilyen élelmiszerek forgalmazásának engedélyezése és ellenőrzése Indiában a

Géntechnológiai Jóváhagyási Bizottság hatáskörébe tartozik. A környezetvédők szerint a két termék gyártói „kettős mércével” mérnek, ugyanis az európai piacokra nem szállítanak genetikailag módosított termékeket. (World Food Regulation Review, 2001. július, 5–6. oldal)

53/01 EU: A Parlament előzetesen jóváhagyta az Európai Élelmiszer Hivatal felállítását

Egy lépéssel ismét közelebb került a megvalósításhoz az Európai Élelmiszer Hivatal ügye: 2001. június 12-én ugyanis a Parlament 491 „igen” szavazattal 5 ellenében előzetesen jóváhagyta annak felállítását. A dolog azonban mégsem megy ilyen simán: tekintettel arra, hogy a Hivatal létrehozása csak az egész EU élelmiszerszabályozási politika szerves részeként képzelhető el, az Európai Parlament egy egész sor (összesen 180) módosító javaslatot terjesztett megvitatásra a Bizottság elé, majd ezt követően a Miniszterek Tanácsának is közös álláspontot kell kialakítania. A legtöbb módosító javaslat a leendő Hivatal hatáskörének a szigorúan vett élelmiszerbiztonságon túli kiterjesztésére irányul. Abban azonban mindenki egyetért, hogy a legfontosabb cél az EU élelmiszerbiztonsági politikájába vetett, az utóbbi időben ugyancsak megtépázott fogyasztói bizalom helyreállítása. Az EU soros elnökségét betöltő Belgium reményét fejezte ki, hogy a megállapodást még az év vége előtt tető alá hozva 2002. elején megalakulhat az Európai Élelmiszer Hivatal. (World Food Regulation Review, 2001. július, 3–4. oldal)

54/01 EU: Késéseket okozhat az Európai Élelmiszer Hivatal hatásköre körüli huzavona

A tagállamok és a Bizottság egyelőre nem tudják eldönteni, hogy az állategészségügy beletartozzék-e a felállítandó Európai Élelmiszer Hivatal hatáskörébe vagy sem. A Bizottság és Svédország szerint igen; ők maguk mögött tudhatják a legnagyobb európai fogyasztóvédelmi szervezet, a BEUC támogatását is. A legtekintélyesebb tagállamok (Francia-, Olasz- és Spanyolország) azonban tiltakoznak: attól félnek ugyanis, hogy a svédek az eddigiéknél jóval szigorúbb állatvédelmi előírásokat akarnak ráerőszakolni a Közösségre. A 2000. decemberi nizzai csúcstalálkozón az EU állam- és kormányfői állást foglaltak amellet, hogy az eredeti terveket felgyorsítva a Hivatal már 2001. végén kezdje meg működését. Abban már korábban egyetértés született, hogy a genetikailag módosított szervezetek feltétlenül a Hivatal kompetenciájába tartoznak majd. Ha azonban az állategészségügy kérdésében nem sikerül rövid időn belül megegyezni, akkor csorbát szenvedhet az Európai Élelmiszer Hivatal felállításának előre hozott határideje. (World Food Regulation Review, 2001. július, 4. oldal)

55/01 London: A szarvasmarha tetemek tömeges elégetése dioxin szennyezést okozhat

Az elővigyázatosság jegyében az Egyesült Királyság Élelmiszer-szabványosítási Hivatala figyelmeztette a tejtermelő, valamint a juh- és kecsketenyésztő farmereket, hogy a száj- és körömfájás járvány következtében elpusztított tehének tetemeinek elégetése során nagymennyiségű dioxin kerül a levegőbe, ami komoly szennyezést jelent a legelők, illetve az ott vagy a közvetlen közelben tartózkodó tejelő állatok számára. Ez a figyelmeztetés azokra a fogyasztókra is érvényes – bár nagyon kevesen vannak –, akik kizárólag teljes tejet isznak és olyan tejtermékekkel táplálkoznak, amelyeket a máglyák közelében élő állatok tejéből állítottak elő. Szerencse, hogy az Egyesült Királyságban értékesítés előtt általában keverik a különféle gazdaságokból származó tejet, ezáltal a dioxin szennyezés felhígul. A teljes tej helyett minden esetre ajánlatos a soványtej fogyasztása a szigetországban. (World Food Regulation Review, 2001. július, 9–10. oldal)

56/01 USA: Előnyös lehet az antibiotikumok takarmányozási célú felhasználásának megszüntetése

A Mezőgazdasági Minisztérium Közgazdasági Kutató Szolgálat (ERS) által kiadott jelentés azt a következtetést vonja le, hogy ha a sertések takarmányozásában nem alkalmaznának többé mikrobaellenes készítményeket, akkor – legalább is rövid távon – emelkednének a termelési költségek és a fogyasztói árak, mivel csökkenne a takarmányozás hatékonysága. A fogyasztói árak emelkedését közvetlenül a termelés visszaesése váltaná ki. Az ún. gondolat kísérletnek az ad különös aktualitást, hogy a kórokozók elleni szerek hamarosan a HACCP intézkedések tárgyát képezhetik a farmokon, miáltal az élelmiszerbiztonságra való hivatkozással vissza kell majd fogni az állatgyógyszerek használatát. A helyzet bonyolultságát csak tovább növeli, hogy beindulhat egy ördögi kör is: az állatok fokozódó rezisztenciája egyre költségesebb kezeléseket tehet szükségessé más, még drágább készítményekkel. Ha viszont teljesen mellőzik az ilyen takarmány adalékokat, akkor ugyan nagyobb veszteségek lépnek fel a betegségek és az elhullások következtében, de kevésbé valószínű a rezisztens patogének kifejlődése. Az amerikai Állategészségügyi Intézet általában egyetért a jelentés megállapításaival. (World Food Regulation Review, 2001. július, 12–13. oldal)

57/01 OECD: Az élelmiszerbiztonsági politikának a tudományos megállapításokon kell nyugodnia

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet iparilag legfejlettebb tagállamai 2001. május 17-én elkötelezték magukat amellyel, hogy továbbra is szigorúan tudományos alapokon nyugvó megközelítést alkalmaznak a hazai és a nemzetközi élelmiszerbiztonsági politika, illetve a biotechnológia vonatkozásában. Ez az elhatározás annál inkább figyelemre méltó, mivel napjaink nemzetközi kereskedelmi tárgyalásai során egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a mezőgazdasági termelésben alkalmazott biotechnológiai módszerek. A 30 országot tömörítő fórum éves konferenciáján azonban arról is határozat született, hogy az elővigyázatossági alapelv figyelembe vehető az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos döntések meghozatalakor. Az OECD az utóbbi évek folyamán gyakran foglalkozott a genetikailag módosított szervezetek környezeti és egészségügyi hatásaival, továbbá azok közgazdasági jelentőségével. A fejlett államok ragaszkodnak a tudományos alapokon meghozott törvényes előírások betartásához. (World Food Regulation Review, 2001. július, 9. oldal)

58/01 USA: Jelentés készül a BSE, valamint a száj- és körömfájás elleni intézkedésekről

Bush elnök 2001. május 25-én aláírta azt a törvényjavaslatot, amely kötelezi Ann M. Veneman mezőgazdasági minisztert: 30 napon belül terjesszen egy különleges jelentést a Kongresszus elé a szarvasmarhák szivacsos agysorvadása (BSE), valamint a száj- és körömfájás (FMD) elterjedésének megelőzésére tett intézkedésekről, amennyiben ezek a betegségek megjelenének az Egyesült Államokban. Az USA jelenleg teljesen mentes az említett betegségektől; 6 hónapon belül elkészül egy tanulmány a BSE és az FMD lehetséges közgazdasági és közegészségügyi hatásairól, amennyiben mégis behurcolnák azokat az országba. A Mezőgazdasági Minisztérium bejelentette, hogy a folyó pénzügyi évben további 35 millió dollárra van szüksége a két említett betegség távoltartását célzó erőfeszítésekhez. (World Food Regulation Review, 2001. július, 11. oldal)

59/01 USA: Tiltakozás az EU szigorú jelölési és nyomon követhetőségi előírásai ellen

Exportőrei érdekeinek védelmében az Egyesült Államok hivatalosan tiltakozik David Byrne közegészségügyi és fogyasztóvédelmi főbiztosnál a genetikai úton előállított növények és termékek jelölését és nyomon követhetőségét megszigorítani szándékozó tervezett európai rendelkezések

ellen. Kétségtelen viszont, hogy egyes tagállamok (pl. Ausztria, Dánia, Franciaország, Luxemburg) részéről egyre nagyobb ellenszenv jelentkezik a külföldről származó, genetikailag manipulált mezőgazdasági termények vonatkozásában. A biotechnológia által érintett 19 amerikai kereskedelmi szövetség 2001. május 18-án levélben sürgette Ann M. Veneman mezőgazdasági minisztert, kérve a kormány beavatkozását, mivel szerintük az EU szabályozás megszigorítása új kereskedelmi korlátozásokat támaszt. Az EU és az USA egyaránt tárgyalásokat kezdeményez a témában, hogy így próbáljanak megelőzni egy lehetséges kereskedelmi háborút. Egy szakértő szerint ugyanakkor az amerikai farmerek körében aggodalmat kelt, hogy az USA gabonatermesztési és kezelési rendszere képtelen a genetikailag módosított és a hagyományos termények elkülönítésére. (World Food Regulation Review, 2001. július, 16–17. oldal)

60/01 Az USA-ban a bioélelmiszerek nem tartalmazhatnak genetikailag módosított összetevőket

Az Országos Bioprogram végrehajtásáról rendelkező, nemrégiben kiadott szabályzat szerint nem kell hatósági szankcióktól tartaniuk azoknak az amerikai biogazdálkodóknak, akiknek a terményei véletlenül szennyeződtek a genetikailag módosított fajtákkal; könnyen lehetnek azonban értékesítési nehézségeik a hazai és a külföldi piacokon egyaránt. A Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) által 2000. december 21-én kiadott, nem annyira termék-, mint inkább folyamat szemléletű előírás ugyanis nem engedélyezi semmiféle géntechnológiai eljárás alkalmazását a címkén bioélelmiszerként megjelölt termékek esetében, de nem veszi nagyon szigorúan az esetleges szennyeződések. A biogazdálkodók elsősorban nem is a törvényi következményektől tartanak, hanem a fogyasztók és a nemzetközi szabványok egyre szigorúbb elvárásaitól. (World Food Regulation Review, 2001. július, 19. oldal)

61/01 Lengyelország: Élelmiszerbiztonsági kormánybiztost neveztek ki

A lengyel kormány Robert Gmyrek mezőgazdasági miniszterhelyettest nevezte ki élelmiszerbiztonsági kormánybiztossá: feladata elsősorban a BSE, a száj- és körömfájás, illetve minden egyéb Nyugat-Európában pusztító állatbetegség távoltartása Lengyelország határaitól. További feladata az ellenőrző szervezetek felügyeletének ellátása, valamint azok működésének koordinálása. Az egyre bővülő lengyel export elengedhetetlenné teszi a megfelelő országimázs kiépítését, miszerint biztosított az élelmiszerek egészséges volta. Gmyrek szerint a lengyel élelmiszerek sokkal

jobb mezőgazdasági alapanyagokból készülnek, mint a nyugat–európaiak. Így például az ország mentes maradt a BSE-től, mivel a lengyel farmerek soha nem etettek a szarvasmarhákkaal csontból készült takarmányokat. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 9. oldal)

62/01 Németország: Két új élelmiszerbiztonsági létesítmény felállítását tervezik

Renate Künast fogyasztóvédelmi, mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter két új intézmény felállítását szorgalmazza: az egyik az élelmiszerbiztonsági intézkedések hatékonyabb koordinálásával, a másik pedig a közegészségügyi kockázatok független tudományos hatósági vizsgálatával foglalkozna. Ez a miniszteri bejelentés a Német Szövetségi Számvevőszék azon közleményével egyidejűleg látott napvilágot, amely elemzi a kormánynak az élelmiszer ellátás egyes fenyegetései kapcsán tett válasz intézkedéseit. A jelentés felhasználásával a miniszter 2001. szeptemberéig konkrét javaslatokat dolgoz ki egy átfogó törvénytervezetre, amelyet azután a 16 tartományi kormány rendelkezésére bocsátanak konzultáció céljából. Az újonnan létrehozandó Fogyasztóvédelmi és Élelmiszerbiztonsági Szövetségi Hivatal többek között általános szabványok kidolgozásával foglalkozna, engedélyezné az állatgyógyászati szereket és az élelmiszer-előállítás számára felhasználásra kerülő anyagokat, továbbá ellenőrizné az élelmiszerbiztonsági intézkedések egységes végrehajtását. A másik új intézmény az egészségügyi kockázatok értékelésére szolgáló tudományos központ lenne, amely közvetlen kapcsolatot tartana fenn a 2002. elején felállítandó Európai Élelmiszer Hivatallal. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 6. oldal)

63/01 EU: Meghosszabbítják a hús- és csontkészítmények takarmányozási célú felhasználásának tilalmát

A BSE kiirtásának jegyében a 15 tagállam mezőgazdasági minisztereinek tanácsa 2001. június 19-én úgy döntött, hogy meghatározatlan ideig kiterjeszti a hús és csont felhasználásával készült állati takarmányok etetésének tilalmát. A miniszterek megállapodtak abban is, hogy az 1999. évi dioxin válsághoz hasonló esetek megelőzése érdekében feltétlenül szükség van egy gyors vészjelző rendszer létrehozását célzó direktíva kidolgozására a takarmányokra vonatkozóan. Nehézfémek, peszticid maradványok és más nem kívánatos anyagok (higany, dioxin, ólom, kadmium) takarmányokban való jelenlétének esetére felső határértéket és ún. akciós küszöböt kell meghatározni, ami korai jelzés lehet a hatóságok számára a további szennyeződés megakadályozása érdekében teendő

intézkedésekhez. Mindezekon túlmenően a mezőgazdasági miniszterek elfogadtak egy bizottsági javaslatot is, miszerint a „különös kockázatnak” kitett, például ismeretlen okból elhullott állatok esetében a BSE tesztek elvégzésének eddigi 30 hónapos alsó korhatárát 24 hónapos korra szállítják le. Más esetekben viszont változatlanul a 2001. januárjában elfogadott előírás érvényes, vagyis minden 30 hónapos vagy annál idősebb szarvasmarhát le kell vágni. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 4. oldal)

64/01 Olaszország: Az új agrárminiszter a genetikai módosítások ellen

Az élelmiszerbiztonság és a környezetvédelem kérdésével foglalkozva az új olasz mezőgazdasági miniszter, Giovanni Alemanno beiktatása után kijelentette: az olasz élelmiszereknek menteseknek kell maradniuk minden genetikai manipulációtól. Emlékeztetett arra, hogy elődje, a Zöld párti Alfonso Pecoraro Scanio hevesen ellenezte a genetikailag módosított vetőmagvak szabad területre való kiültetését. A 43 éves konzervatív politikus azt mondta, hogy elméletileg ugyan nem ellenzi a genetikailag módosított szervezetek mezőgazdasági célú hasznosítását, de igen negatívan ítéli meg az új technológia olaszországi alkalmazását. A fejlett ipari államok közül Olaszország rendelkezik a genetikai módosítások egyik legszigorúbb szabályozásával. Az új miniszter ígéretet tett arra is, hogy megvédi a BSE válság által sújtott farmerek érdekeit. Giovanni Alemanno a mezőgazdasági minisztérium hatáskörének kiszélesítését tervezi; legfontosabb feladatának tartja az élelmiszerek minőségének biztosítását és a szállítással kapcsolatos problémák megoldását. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 6–7. oldal)

65/01 London: A második BSE előfordulás

A betegség kiirtására meghozott radikális intézkedések bevezetése óta immár a második esetet regisztrálták az Egyesült Királyságban – jelentette be 2001. június 15-én Elliot Morley állategészségügyi miniszter. A fertőzött állat 1997. májusában született, 10 hónappal azután, hogy bevezették az emlősöktől származó húst és csontot tartalmazó takarmányok kontrollját. Az újabb BSE eset a brit állategészségügyi erőfeszítések nagy kudarcát jelenti, bár a kormány tagadja, hogy növekedne a betegség terjedésének kockázata. A független Élelmiszer Szabványosítási Hivatal szerint a most feltárt eset semmilyen kihatással sincs a közegészségügy és az élelmiszerbiztonság alakulására; a szigorú rendelkezések értelmében ugyanis a leölt állat húsa

nem kerülhet be az élelmiszerláncba. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 10. oldal)

66/01 London: Egy szupermarket lánc kezdeményezi 20 peszticid betiltását

Mivel egy kérdőíves felmérés során kiderült, hogy a válaszadók 70%-a aggódik egyes peszticidek használatával kapcsolatban, a Co-op szupermarket lánc 2001. július 2-án bejelentette: megtiltja 20-nál több, a friss termékeken általánosan alkalmazott peszticid (pl. hormonhatású szerek, továbbá az ideggázok közé tartozó szerves foszfátok) használatát. Ezek közül a szerek közül hatot széles körben használnak az Egyesült Királyságban. A Co-op valamennyi említett peszticid teljes körű betiltását szorgalmazza, amellett megszigorította 30 további szer alkalmazását. A szupermarket lánc vezetői azt is elképzelhetőnek tartják, hogy a 3500-at meghaladó számú saját márkás élelmiszereiken betiltják valamennyi peszticid használatát. A döntés indokául arra hivatkoznak, hogy nem ismeretes a peszticidek emberi egészségre gyakorolt hosszú távú hatása. A betiltott peszticidek jegyzékét valamennyi beszállítójuknak megküldték. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 10–11. oldal)

67/01 USA: Gombabetegség fenyegeti az őszibúza-exportot

Helyi és szövetségi tisztviselők részéről hivatalos megerősítést nyert, hogy a Karnal gabonaüszög jelenléte az Egyesült Államokban megtizedelheti a 6 milliárd dollár értékűre becsült 2001. évi őszibúza exportot. A hatóságok karantén intézkedéseket hoztak 3 texasi megyében, de várható azok kiterjesztése más területekre is. Bár a gombafertőzés az emberi egészség szempontjából semmiféle veszélyt nem jelent, mégis igen nagy gazdasági veszteséget okozhat: 80 ország ugyanis tiltja a búza behozatalát a fertőzött régiókból. A gomba által megtámadott búzából készült liszt elszíneződik, továbbá kellemetlen ízre és szagra tesz szert. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 11–12. oldal)

68/01 USA: A gombatermesztők nem hajlandók reklámadót fizetni

Az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága 2001. június 25-én hozott döntése értelmében sérti az Alkotmányt, ha a gombatermesztőknek és importőröknek fizetniük kell az általános ipari hirdetésekért. Bár a friss gomba kezelőire kivetett törvényes adó egy részét a gombával kapcsolatos kutatási és információs projektekre fordítják, az összeg legnagyobb része a közvetlen eladások fokozását célzó reklámokat szolgálja. Egy nagy

mezőgazdasági vállalat elutasította a reklámadó megfizetését mondván, hogy az ő saját gombái jobbak, mint más márkák, ezáltal nem hajlandó általános reklám üzeneteket finanszírozni. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 13. oldal)

69/01 Új nemzetközi szabvány a tej aflatoxin tartalmáról

A Kódex Alimentarius Főbizottság 2001. július 5-én formálisan is elfogadott egy új nemzetközi szabványt a tejben levő aflatoxin maximálisan megengedhető szintjéről. Eszerint 1 kg tejben legfeljebb 0,5 milligramm M1 aflatoxin jelenléte fogadható el. Az Európai Unió tagállamai és más országok is erős fenntartásukat fejezték ki: szerintük ugyanis 0,05 milligramm felső határ lenne indokolt, tekintettel arra, hogy az aflatoxin hozzájárulhat a májrák kifejlődéséhez emberben. Az Egyesült Államok képviselője azonban örömmel nyugtázta az új szabvány elfogadását és nem tartja túl magasnak a megállapított maximális szintet. Ezen a véleményen vannak a fejlődő országok is, hivatkozva a FAO/WHO Élelmiszer Adalék Szakértői Bizottság (JECFA) jelentésére, miszerint közegészségügyi szempontok egyáltalán nem indokolják a felső határ 0,05 milligrammban való megállapítását. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 20–21. oldal)

70/01 Az élelmiszerbiztonság szabályozásának „harmadik hulláma” közeleg

Gro Harlem Brundtland, az Egészségügyi Világszervezet főigazgatója a következőket tartja napjainkban a humán egészségvédelem 3 legnagyobb kihívásának: 1) A fogyasztó bizalmának visszaszerzése érdekében az élelmiszerbiztonsági rendszerek továbbfejlesztése az alapanyag termeléstől a készételekig; 2) Az egész világra érvényes élelmiszerbiztonsági szabványok kidolgozása, amelyek lehetővé teszik a fejlődő országok bekapcsolását a világkereskedelemben; 3) Speciális engedélyezési rendszerek kialakítása a genetikailag módosított termékek vonatkozásában, különös tekintettel a biztonságra és a hagyományos termékekkel szembeni előnyökre. A főigazgató az élelmiszerbiztonsági intézkedések 3 hullámát különbözteti meg a második világháború után: 1) A tej és a tejtermékek pasztörözése („kíméletes kezelés”), továbbá szigorú és hatékony higiéniai rendszerek bevezetése a termelési láncban egészen a szupermarketekig; 2) A HACCP veszélyelemzési rendszerek elterjedése; 3) A patogének (Salmonella, Campylobacter) által okozott közvetlen kockázat leküzdése – ez utóbbi jelenti napjaink legfőbb kihívását, erre kell irányulnia az élelmiszerszabályozás harmadik nagy hullámának. A világkereskedelem

globálissá válásával egyre jobban felértékelődik a Kódex Alimentarius szerepe, amely a legfrissebb tudományos eredmények alapján dolgoz ki ajánlásokat és szabványokat. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 25–28. oldal)

71/01 Franciaország: Gyorsan növekszik a fogyasztói igény a „biotej” iránt

A tanúsított „biotej” termelése 2000-ben drámai módon emelkedve elérte Franciaországban a 121 millió litert, de még így is kevesebb mint 1%-át teszi ki csak az összes tejfogyasztásnak. A Mezőgazdasági Minisztérium felmérése szerint az elmúlt 2 év folyamán a „biotej” előállítás megduplázódott, amiben – a tanúsított bioélelmiszerek iránti egyre növekvő érdeklődés mellett – az is közrejátszott, hogy az emberek félnek a kergemarhakórtól. A „biotejet” nem csupán közvetlenül, ital formájában fogyasztják, hanem egyre inkább feldolgozzák azt vajjá, tejszínné vagy joghurttá. A sajtok tekintetében viszont a francia fogyasztó ragaszkodik a hagyományos termékekhez. A „biotej” termelését tekintve Olaszország, Németország, Ausztria és Spanyolország mögött Franciaország csak az ötödik helyet mondhatja magáénak Európában. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 7–8. oldal)

72/01 Olaszország: 1 hónapon belül létrehozzák a Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Hivatalt

A most nyilvánosságra hozott tervek szerint az olasz kormány egy Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Hivatal létrehozását tervezi, amely elősegítheti az arra vonatkozó remények valóra váltását is, hogy esetleg Olaszország területén helyezték majd el a felállítandó Európai Élelmiszer Hivatalt. Az új olasz intézményt a Mezőgazdasági és az Egészségügyi Minisztérium közösen fogja felügyelni. Feladatai közé tartozik a genetikailag módosított szervezetek megfigyelése, a hazai biztonsági szabványok kidolgozása, továbbá a kapcsolattartás az Európai Élelmiszer Hivatallal. A Giovanni Alemanno mezőgazdasági miniszter által 2001. augusztus 4-én tett bejelentés nélkülözötte a konkrét részleteket és a költségvetési források megnevezését. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 10–11. oldal)

73/01 EU: Szigorú monitoring program az ételmérgezések megelőzésére

Az ételmérgezések előfordulási valószínűségének csökkentésére az Európai Bizottság 2001. augusztus 1-én egy olyan új direktíva megalkotására tett

javaslatot, amely szigorú monitoring program és más eszközök alkalmazásával járulna hozzá az egészségügyi problémákat okozó baktériumok számának csökkentéséhez. Különösen az állatokról az emberekre áterjedő ún. zoonotikus fertőzések megfigyelésére kell nagy gondot fordítani a takarmány- és az élelmiszerlánc teljes hosszában. A direktíva rendelkezne továbbá egy olyan állattenyésztési politika kialakításáról, amely lehetővé tenné elsősorban a tenyészállatok fertőzöttségének radikális csökkentését. David Byrne egészségügyi és fogyasztóvédelmi főbiztos szerint ezek az intézkedések az élelmiszerbiztonság növelését célozzák. Az Európai Unió országaiban évente több mint 160 ezer ember szenved szalmonella fertőzést. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 4–5. oldal)

74/01 EU: Egy új direktíva kötelezővé tenné az allergének jelölését is

David Byrne egészségügyi és fogyasztóvédelmi főbiztos 2001. július 26-án kijelentette: az Európai Bizottság egy olyan új direktíva kidolgozását tartja szükségesnek, amely kötelezővé tenné az élelmiszerek valamennyi összetevőjének, így az allergéneknek is a feltüntetését a címkén. A jelenleg érvényben levő előírások szerint nem kötelező külön-külön jelölni az élelmiszerek azon összetett alkotórészeinek egyes komponenseit, amelyek aránya a készterméken belül nem éri el a 25%-ot. Az új direktíva változtatna ezen a helyzeten biztosítva, hogy minden ismert allergént is feltüntessenek a címkén, ami közegészségügyi szempontból fontos intézkedésnek számít. A direktíva javaslatot 2001. augusztus 10-én a Bizottság jóváhagyásra a Miniszteri Tanács és az Európai Parlament elé terjesztette. (World Food Regulation Review, 2001. augusztus, 5. oldal)

75/01 London: Az új mezőgazdasági miniszter környezetbarát gazdálkodásra szólít fel

Margaret Beckett, az Egyesült Királyság új agrárminisztere egyetért német kollegájával abban, hogy a környezeti szempontból érzékeny mezőgazdasági termelés előmozdításával csökkenteni kell a függőséget az élelmiszerek tömegtermelésétől. Az új szemlélet érvényre juttatásához az egész Európai Unió Közös Mezőgazdasági Politikájának (CAP) reformjára van szükség, így többek között az intenzív termelés helyett a fenntartható módszereket kell előtérbe helyezni. Franz Fischler, az EU mezőgazdasági főbiztosa azonban 2006. előtt nem lát lehetőséget a CAP átfogó reformjára. Egyes gazdálkodók kifogásolják, hogy Beckett nem nevezett meg konkrét célokat, míg például Németország jelentős növekedést irányoz elő a biotermékek

piacán. A farmerek felé eszközölt közvetlen kifizetéseket szerintük 2010-ig jelentős mértékben át kellene irányítani az agrár–környezetvédelmi programok támogatására. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 12–13. oldal)

76/01 Tajvan: Jelölni kell az élelmiszerek tápérték összetételét

Mivel az utóbbi években jelentősen megnövekedett az egészséges táplálkozással kapcsolatos fogyasztói tudatosság, az Egészségügyi Minisztérium megköveteli a gyártóktól, hogy az élelmiszerek címkéjén egyértelműen tüntessék fel a tápanyag tartalmát. Az előzetes tervek szerint a minisztérium 2001. szeptemberére kidolgoz egy tápérték jelölési információs rendszert a csomagolt élelmiszerek számára, ami 1 évvel később lépne hatályba. A jelölési rendszer 2 fő részből állna: egyrészt alapvető információt kell nyújtani az élelmiszer energia-, fehérje-, zsír-, szénhidrát- és nátrium tartalmáról, másrészt pedig a termékek különleges tulajdonságait – a vonatkozó szabványoknak megfelelően – olyan állításokkal és kijelentésekkel kell megjelölni, mint például alacsony zsírtartalmú, kalciumban gazdag, cukormentes vagy egyéb speciális összetevővel rendelkezik. Az új jelölési rendszert először a tejtermékekre és a palackozott italokra fogják alkalmazni, tekintettel azok viszonylag homogén voltára. A kiterjesztés folyamatosan valósul meg a többi élelmiszere. A jelölési hiányosságok szankcionálása az Élelmiszer Higiénia Ellenőrzési Törvény alapján történik majd. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 12. oldal)

77/01 USA: Egyelőre kevés információ áll rendelkezésre a genetikailag módosított StarLink kukorica engedélyezéséhez

Jelenleg nem áll rendelkezésre elegendő tudományos adat ahhoz, hogy a Környezetvédelmi Hivatal (EPA) engedélyezze a genetikailag módosított StarLink kukorica emberi fogyasztását. Annak ellenére, hogy ez a kukorica a mai napig nincs jóváhagyva emberi fogyasztásra, 2000-ben bizonyítékokat találtak annak felhasználására bizonyos élelmiszerekben. Ez a felfedezés az érintett termékek visszavonását eredményezte, mivel az EPA a StarLink kukoricát csak állati takarmányként, illetve etanol előállítására hagyta jóvá. A Környezetvédelmi Hivatal ugyanis aggódik amiatt, hogy a kukorica fehérjéje allergiás reakciókat válthat ki az arra fogékony személyeknél. Egy tudományos tanácsadó testület 2001. július 18-án úgy nyilatkozott, miszerint nem áll rendelkezésre elegendő adat a potenciális allergén hatásról és az étrendi kitettségéről ahhoz, hogy nyugodt szívvel engedélyezni

lehesen a StarLink kukoricát emberi fogyasztásra. A tudósok kétségüket fejezték ki továbbá arra vonatkozóan, hogy a jelenlegi vizsgálati módszerek minden esetben alkalmasak lennének a StarLink kukorica kimutatására a kész élelmiszerekben. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 13–14. oldal)

78/01 USA: Kockázatbecslés erősíti meg a genetikailag módosított növények ártalmatlanságát

A Környezetvédelmi Hivatal (EPA) által 2001. július 17-én nyilvánosságra hozott új kockázatbecslési eljárás alátámasztja azt a korábbi megállapítást, miszerint a genetikai módosítással rezisztenssé tett növények teljesen ártalmatlanok az emberi egészségre és a környezetre. A többszörösen ellenőrzött tudományos bizonyítékok alapján várható, hogy 2001. szeptember 30-ig újra regisztrálják azokat a növényeket, amelyek genetikai módosítása lehetővé teszi a rovarkártevőket elpusztító *Bacillus thuringiensis* (Bt) toxin előállítását. Az EPA azonban nem közvetlenül magukat a genetikailag módosított növényeket regisztrálja, hanem az általuk termelt peszticid hatású vegyületeket, illetve az azok előállításához szükséges anyagokat. Egyelőre semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre arról, hogy a Bt növényekkel szemben rezisztens rovarok fejlődtek volna ki. Az ilyen növények (burgonya, kukorica) kereskedelmi forgalmazása már 5 évvel ezelőtt megkezdődött. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 14. oldal)

79/01 Az elővigyázatossági alapelv elfogadtatása késleltetheti a WTO miniszteri konferencia összehívását

Az Európai Unió nagy erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a tagállamok között tisztázza és egységesítse az ún. elővigyázatossági alapelv alkalmazását, melynek alapján a kormányok az emberek egészsége és a környezet védelme érdekében korlátozhatják a kereskedelmet még akkor is, ha az ilyen intézkedésük háttérében nem állnak szilárd tudományos bizonyítékok. A 2001. júliusi mezőgazdasági tárgyalásokon az EU – a WTO fellebbviteli testületeinek korábbi állásfoglalásaira hivatkozva – konszenzust javasolt a WTO tagok között az elővigyázatossági alapelv alkalmazását illetően. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy az Európai Bizottság 2001. július 25-én rendkívül szigorú nyomon követhetőségi és jelölési előírásokat vetett ki minden olyan élelmiszerre és állati takarmányra, amely genetikailag módosított növényeket tartalmaz vagy azokból került előállításra. Várható, hogy az új előírások növelik a

kereskedelmi feszültséget Európa és Amerika között. Megfigyelők arra számítanak, hogy az EU-nak az élelmiszerbiztonsági kérdések erőszakos előtérbe helyezésére irányuló politikája megtorpedózhatja a 2001. második félévében esedékes WTO miniszteri konferencia összehívását. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 16–17. oldal)

80/01 A G–8 csoport vezetői az élelmezési gondok megoldását várják a génmódosításoktól

A nyolc legfejlettebb ország genovai háromnapos konferenciájáról 2001. július 22-én kiadott záróközlemény megállapítja, hogy az érintett államok támogatják a genetikailag módosított szervezetek élelmezési célú felhasználását, mivel attól a szegény országok táplálkozási gondjainak megoldását remélik. Rendkívül fontosnak tartják az átlátható, tudományos alapokon nyugvó és kellően szabályozott alkalmazást; az élelmiszerbiztonság elsődlegessége érdekében globális konszenzust kell elérni azon elővigyázatossági intézkedéseket illetően, amelyeket ellentmondó vagy nem kielégítő tudományos megalapozottság esetén indokolt alkalmazni. A genetikailag módosított szervezetek azért javíthatnak a népélelmezési helyzeten, mivel az ilyen növények extrém körülmények között is megélnek, gyorsabb érésűek, nagyobb hozamokat biztosítanak és termékeik hosszabb ideig eltarthatók. A vendéglátó Olaszország és néhány más állam részéről azonban egyfajta tartózkodás volt észlelhető, mivel a génmanipulált élelmiszerek egyes fogyasztóknál allergiás reakciókat válthatnak ki, amellet a szántóföldi termesztésnél környezetszennyezési problémák is felmerülnek. Jacques Diouf, a FAO főigazgatója nem ellenzi a genetikailag módosított szervezetek élelmezési célú felhasználását, amennyiben azt szigorú nemzetközi kontroll alatt végzik, illetve ha konszenzus alapján sikerül kezelni a jelölés, a nyomon követhetőség és az allergén hatás problémáját. A Nyolcak támogatják a FAO és a WHO által létrehozni tervezett Élelmiszerbiztonsági Törvényhozók Globális Fórumát. (World Food Regulation Review, 2001. szeptember, 22–23. oldal)

A hírekben közöltek háttéranyagai a megadott számok alapján a **KÉKI-ÉLMINFO**-nál megrendelhetők.